

SXEDIO.G47

19.11.1958: ΑΡΧΙΖΕΙ Η ΝΕΑ ΜΑΧΗ (5η) ΣΤΟΝ ΟΗΕ. ΟΙ ΠΡΩΤΕΣ ΟΜΙΛΙΕΣ ΤΩΝ ΥΠΟΥΡΓΩΝ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ ΑΒΕΡΩΦ ΚΑΙ ΤΗΣ ΤΟΥΡΚΙΑΣ ΦΑΤΙΝ ΖΟΡΛΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΒΡΕΤΤΑΝΟΥ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΥ ΝΟΜΠΛ. ΤΡΙΚΟΥΒΕΡΤΟΣ ΚΑΥΓΑΣ ΚΟΥΤΣΙΟΥΚ- ΝΤΕΝΚΤΑΣ ΜΕ ΤΟΝ ΖΗΝΩΝΑ ΡΩΣΣΙΔΗ ΜΠΡΟΣΤΑ ΣΤΙΣ ΚΑΜΕΡΕΣ ΣΤΗ ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ.

Ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος παρουσιαζόταν σίγουρος ότι η αλλαγή γραμμής υπέρ της ανεξαρτησίας, το Σεπτέμβρη του **1958**, θα τύγχανε γενικής υποστήριξης στα Ηνωμένα Έθνη κατά την επικείμενη νέα προσφυγή της Ελλάδας για το Κυπριακό για πέμπτη φορά. Η Ινδία του είχε εισηγηθεί μια τέτοια γραμμή από πολύ προηγουμένως, όσο και ο υπουργός Εξωτερικών της Ελλάδας Ευάγγελος Αβέρωφ στην τελευταία Γενική Συνέλευση, αλλά ο Αρχιεπίσκοπος έμενε τότε πιστός στη γραμμή της αυτοδιάθεσης- Ενωσης.

Σαν ορίμασε όμως η ιδέα για καλά, ο ίδιος ο Αρχιεπίσκοπος ήταν πια βέβαιος ότι στη νέα Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ θα ήταν πιο εύκολο να επιτύχει η Κύπρος ψήφισμα υπέρ της ανεξαρτησίας, παρά υπέρ της αυτοδιάθεσης- Ενωσης γιατί θεωρείτο από πολλούς ως προσπάθεια να συνενώσει την Κύπρο με μια άλλη χώρα.

Και η αγγλοτουρκική προπαγάνδα οργίαζε και ανέτρεπε τα σχέδια του ιδίου και της Ελλάδας ενισχυόμενη από την "ουδέτερη" στάση της Αμερικής που με κανένα τρόπο δεν ήθελε να επηρεάσει τα συμφέροντα της Τουρκίας που συνόρευε τόσο κοντά στη Σοβιετική Ένωση σε μια περίοδο που ο ψυχρός πόλεμος βρισκόταν στο αποκορύφωμά του.

Στις **9 Οκτωβρίου 1958** ο Ινδός αντιπρόσωπος Κρίσνα Μένον, μιλώντας στη Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ, σαν είχαν αρχίσει οι εργασίες της, αναφέρθηκε στο Κυπριακό και επανέλαβε τη θέση της Κυβέρνησης του υπέρ της ανεξαρτησίας της Κύπρου και κατά του διαμελισμού της νήσου.

Το Κυπριακό, είπε ο Κρίσνα Μένον, είναι ένα από

τα προβλήματα που αντιμετωπίζει φέτος ο Διεθνής Οργανισμός. Το ζήτημα είναι καθαρώς αποικιακό και ο Κυπριακός λαός δικαιούται να τύχει ανεξαρτησίας.

Στις 12 του ίδιου μήνα μετά την εγγραφή της νέας προσφυγής της Ελλάδας στον ΟΗΕ για το Κυπριακό ο Μακάριος δέχθηκε στο γραφείο του στην Αθήνα τον Κύπριο δημοσιογράφο Στέλιο Ιακωβίδη, Αρχισυντάκτη της εφημερίδας "Χαραυγή" που τον ρώτησε για τις προβλέψεις του. Απάντησε αισιόδοξα ότι θα τύγχανε ευρείας υποστήριξης η γραμμή για την ανεξαρτησία:

"Το αίτημα της ανεξαρτησίας παρέχει ευρύτεραν βάση διά την εξασφάλισιν της ηθικής ενισχύσεως και βοήθειας των Ηνωμένων Εθνών. Η δημιουργία μιας ελευθέρου Κύπρου ωριμάζει ήδη εις την συνείδησιν της μεγάλης πλειοψηφίας των παρά τω ΟΗΕ αντιπροσωπειών. Ελπίζομεν ότι θα κατανοηθή πλέον ότι περαιτέρω άρνησις χορηγήσεως εθνικής ανεξαρτησίας προς τους Κυπρίους θα εσήμαινε παράτασιν του προβλήματος, όξυνσιν της υφισταμένης καταστάσεως και μεταβολήν της νήσου εις επικίνδυνον σημείον διεθνούς ανταγωνισμού. Δεν αμφιβάλλομεν ότι κατά την προκειμένην συζήτησιν θα έχωμεν πάλιν την υποστήριξιν όλων εκείνων, οι οποίοι ευνοούν την δημιουργίαν μιας ανεξαρτήτου Κύπρου, ως παράγοντος ειρήνης και σταθερότητος εις την περιοχάν της ανατολικής Μεσογείου".

(Μεταγλώττιση)

"Το αίτημα της ανεξαρτησίας παρέχει ευρύτερη βάση για την εξασφάλισιν της ηθικής ενίσχυσης και βοήθειας των Ηνωμένων Εθνών. Η δημιουργία μιας ελεύθερου Κύπρου ωριμάζει ήδη στη συνείδηση της μεγάλης πλειοψηφίας των αντιπροσωπειών στον ΟΗΕ. Ελπίζομεν ότι θα κατανοηθεί πλέον ότι περαιτέρω άρνηση χορήγησης εθνικής ανεξαρτησίας προς τους Κυπρίους θα σήμαινε παράταση του προβλήματος, όξυνση της υφιστάμενης κατάστασης και μεταβολήν της νήσου σε επικίνδυνον σημείο διεθνούς ανταγωνισμού. Δεν αμφιβάλλομεν ότι κατά την

προκειμένη συζήτηση θα έχουμε πάλι την υποστήριξη όλων εκείνων, οι οποίοι ευνοούν τη δημιουργία μιας ανεξάρτητης Κύπρου, ως παράγοντος ειρήνης και σταθερότητας στην περιοχή της ανατολικής Μεσογείου".

Ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος αναχώρησε για τη Νέα Υόρκη περισσότερο αισιόδοξος στις 15 Νοεμβρίου μαζί με τον υπουργό Εξωτερικών της Ελλάδας Ευάγγελο Αβέρωφ. Την ίδια μέρα αναχωρούσε μέσω Κωνσταντινούπολης και ο τουρκοκύπριος ηγέτης Φαζίλ Κουτσιοούκ, με τον Ραούφ Ντενκτάς.

Φθάνοντας στη Νέα Υόρκη την επομένη ο Μακάριος μπήκε στην αντιέπιθεση και στις πρώτες του δηλώσεις με παντιέρα πια την ανεξαρτησία τόνισε ότι μόνο η παραχώρηση ανεξαρτησίας στην Κύπρο θα οδηγήσει σε έξοδο από το αδιέξοδο που δημιούργησε το σχέδιο του βρετανού πρωθυπουργού Χάρολντ Μακμίλλαν για τριμερή συγκυριαρχία Ελλάδας, Τουρκίας και Βρετανίας στο νησί.

Η επιμονή του Μακαρίου στην ανεξαρτησία και τα επιχειρήματά του ότι ο διαμελισμός "θα περιπλέξει περισσότερο το ζήτημα" άρχισαν να κερδίζουν έδαφος και ήδη ο συντηρητικός μέχρι τότε αμερικανικός τύπος και ιδιαίτερα η εφημερίδα Νιου Γιόρκ Τάϊμς, υποστήριξε ανοικτά τον αγώνα του Μακαρίου, υιοθέτησε πλήρως την τακτική του και επαίνεσε τον αγώνα του.

Τα πρώτα βήματα του Μακαρίου στη Νέα Υόρκη, που συνοδευόταν από στενούς του συνεργάτες μεταξύ των οποίων και ο Ζήνωνας Ρωσσίδης, απεδείχθησαν πολύ δύσκολα. Πέραν της αγγλοτουρκικής διπλωματίας και σε κάποιο βαθμό και της αμερικανικής, είχε να αντιμετωπίσει μαζί με τον Ευάγγελο Αβέρωφ και το δίδυμο Κουτσιοούκ-Ντενκτάς που από την πρώτη μέρα της άφιξης τους στη Νέα Υόρκη είχαν αρχίσει αγώνα για να αποδείξουν ότι ήταν αδύνατη η συμβίωση των Τούρκων με τους Έλληνες και ότι η ανεξαρτησία που υποστήριζε η ελληνική πλευρά αποτελούσε παγίδα και προσπάθεια παράδοσης του νησιού στους κομμουνιστές και ότι μόνο ο διαμελισμός της Κύπρου και η πρασάρτηση της μισής νήσου στην Τουρκία ήταν η πιο

σωστή λύση του προβλήματος.

Με την άφιξη τους στη Νέα Υόρκη οι δυο τουρκοκύπριοι ηγέτες ανέφεραν στους δημοσιογράφους ότι οι Τουρκοκύπριοι αποτελούσαν το **25%** του Κυπριακού λαού, αντί το **17%** και κάτι, και πρόσθεσαν:

" Το Κυπριακό θα λυθεί εύκολα όταν τα ελληνοτουρκικά σύνορα περάσουν από την Κύπρο, όπως συμβαίνει με την Θράκη.

Οι περισσότεροι Κύπριοι είναι κομμουνιστές και ως εκ τούτου η απαίτηση του Μακαρίου να είναι αντιπρόσωπος τους είναι σφετερισμός και απάτη. Το σύνολο των Ελλήνων που φονεύθηκαν από την ΕΟΚΑ ανέρχεται σε **1000**".

Ανεξαρτησία, είπε ο Κουτσιούκ, ενώ ο Ντενκτάς μετέφραζε, θα σήμαινε παράδοση της νήσου στους Κομμουνιστές και παραχώρηση του στρατηγικού αυτού σημείου της Δύσης στη Σοβιετική Ρωσία.

Οι "καυγάδες" των δυο πλευρών της Κύπρου συνεχίστηκαν με μεγάλη ένταση τις επόμενες μέρες στο περιθώριο της συζήτησης του Κυπριακού, ακόμα και μπροστά στους δημοσιογράφους.

Σε μια τηλεοπτική συνέντευξη στο κτίριο των Ηνωμένων Εθνών, με τίτλο "τα Ηνωμένα Έθνη σε δράση" μόνο το ξύλο έλειψε μεταξύ των Κουτσιούκ και Ντενκτάς από τη μια και του Ζήνωνα Ρωσίδα από την άλλη.

Ο Αγγλος δημοσιογράφος και φίλος του Μακαρίου Τσιάρλος Φόλεϋ που παρίστατο στη συνέντευξη έγραψε τα εξής για τις θλιβερές σκηνές που ξετυλίχθηκαν κατά την τηλεοπτική συνέντευξη, οι οποίες ήσαν ενδεικτικές του κλίματος που επικρατούσε μεταξύ των δυο πλευρών:

"Το παραπέτασμα των Ηνωμένων Εθνών ήρθη για να αποκαλύψει μια ζοφερή συζήτηση σήμερα όταν μια τηλεοπτική συνέντευξη μεταξύ Ελλήνων και Τουρκών Κυπρίων αντιπροσώπων εξελίχθηκε σε στενόχωρη φωνασκία.

Η συζήτηση διεξήχθη σε μια αίσθουσα τηλεόρασης στο τριανταοκταόροφο οίκημα των

Ηνωμένων Εθνών.

Αρχίζοντας ήρεμα ο κ. Ζήνων Ρωσσίδης, ειδικός σύμβουλος επί του Κυπριακού, είπε ότι η ανακωχή που κήρυξε η ΕΟΚΑ έχει ανοίξει το δρόμο για διαπραγματεύσεις τις οποίες ο Αρχιεπίσκοπος ζήτησε από την απόλυση του από τις Σευχέλλες.

Ο κ. Ντενκτάς απάντησε ότι ο Αρχιεπίσκοπος ήταν υπεύθυνος για φόνους και εκβιασμούς. Το καλύτερο πράγμα που έπρεπε να κάνει ήταν να επιστρέψει στην Κύπρο και να πει στους Κυπρίους να σταματήσουν τη βία. "Εμείς οι Τούρκοι", είπε, "δεν πρόκειται ποτέ να κυβερνηθούμε από Έλληνες. Εμείς είμαστε οι νόμιμοι κάτοικοι της Κύπρου, θα αντισταθούμε με κάθε θυσία".

Όταν η συζήτηση διακόπηκε απότομα από τον κ. Μπλαιρ Κλαρκ, ο οποίος λάμβανε τη συνέντευξη, ο κ. Ρωσσίδης διαμαρτυρήθηκε διότι δεν του είχε δοθεί η ευκαιρία να απαντήσει σε μια σωρεία από ψεύδη και τότε η θύελλα ξέσπασε. Εγκαταλείποντας την αίθουσα, όπου παρακολουθούσα τη συζήτηση, δισταύρωνα το Χολ για να μιλήσω σε άλλα μέλη και έμαθα τότε ότι ο κ. Ντενκτάς, μόλις είχε αρπάξει ένα φύλλο χαρτιού από το χέρι του κ. Ρωσσίδη που περιείχε σημειώσεις με τις οποίες αυτός προτίθετο να καταρρίψει αναληθείς στατιστικές του κ. Ντενκτάς.

Ο κ. Ρωσσίδης εκραύγαζε "εμπρός, κτύπα με αν θέλεις. Αυτό θα αποδείξει πόσον πολιτισμένος είσαι" (αργότερα ο κ. Ρωσσίδης ισχυρίστηκε ότι ο κ. Ντενκτάς απείλησε να τον κτυπήσει).

"Θα κανονίσουμε τις διαφορές μας στην Κύπρο. Ας καθήσουμε να συζητήσουμε το ζήτημα ήρεμα" εισηγήθηκε ο κ. Ρωσσίδης. "Δεν μπορώ να είμαι ήρεμος με δολοφόνους" εκραύγασεν ο Ντενκτάς, ενώ ο κ. Κουτσιούκ που βρισκόταν κοντά του προσπάθησε να τον συγκρατήσει. "Εμείς δεν έχουμε τίποτε εναντίον των Τούρκων", πρόσθεσε ο κ. Ρωσσίδης. "Θέλω να ζήσουμε σε ειρήνη και αρμονία. Όλο αυτό το μίσος δημιουργήθηκε τεχνητά, για να διευκολύνει τον

διαμελισμό".

"Ειρήνη, αρμονία" βρυχήθηκε ο Ντενκτάς. Πόσες χιλιάδες Τούρκους έχουν σκοτώσει οι Έλληνες στην Κύπρο; Πες μου πόσες χιλιάδες;"

"Τι ανοησία" απάντησε ο κ. Ρωσίδης, "κατά το **1958** ύστερα από τις διακοινοτικές ταραχές, οι Τούρκοι κατέκαυσαν **130** ελληνικές κατοικίες και έκαυσαν και βεβήλωσαν δώδεκα εκκλησίες. Πριν από την έναρξη των ταραχών το **1958**, είχαν κατακαύσει πενήντα ελληνικά κτίρια, αξίας άνω των **100.000** λιρών".

"Ψεύδη, ψεύδη" ακούστηκε να λέγει ο Ντενκτάς απομακρυσμένος από την αίθουσα με τον Κουτσιούκ. Ο τίτλος του τηλεοπτικού προγράμματος " τα Ηνωμένα Έθνη σε δράση" βρισκόταν ακόμα κρεμασμένος στην πόρτα".

Για να προλάβει οποιαδήποτε ενέργεια της ελληνικής πλευράς η Αγγλία κατέθεσε στην Πολιτική Επιτροπή της Γενικής Συνέλευσης στις **19** Νοεμβρίου προσχέδιο ψηφίσματος με το οποίο καλούσε "όλους τους ενδιαφερομένους να καταβάλουν τις άριστες προσπάθειες τους προς τερματισμό της τρομοκρατίας και της βίας στην Κύπρο".

Το ψήφισμα που προσπαθούσε να δικαιολογήσει την μέχρι τότε αγγλική στάση και τις αγγλικές ενέργειες καλούσε τη Γενική Συνέλευση:

ΠΡΩΤΟ: Να σημειώσει ότι η τρομοκρατία και η βία συνεχίζονταν στην Κύπρο,

ΔΕΥΤΕΡΟ: Να αναγνωρίσει τις προσπάθειες που κατέβαλλε η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου μέσω διαπραγματεύσεων και με διοικητικά μέτρα στη νήσο, προς εξεύρεση λύσης του προβλήματος αποδεκτής από όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη και σύμφωνα με τις αρχές του χάρτου των Ηνωμένων Εθνών.

ΤΡΙΤΟ: Να σημειώσει με λύπη ότι δεν κατέστη ακόμα δυνατό να επιτευχθεί συμφωνία για τέτοια λύση.

ΤΕΤΑΡΤΟ: Να καλέσει τη Βρετανική Κυβέρνηση να συνεχίσει τις προσπάθειες της για να καταλήξει σε

μια τέτοια λύση και όλα τα μέρη να συνεργασθούν προς επίτευξη του σκοπού αυτού.

ΠΕΜΠΤΟ: Να καλέσει τους ενδιαφερόμενους να χρησιμοποιήσουν τις προσπάθειες τους για να τεθεί τέρμα στην τρομοκρατία και τη βία στην Κύπρο.

Ο Μακάριος και η ελληνική Κυβέρνηση δεν έμειναν απαθείς μπροστά στη βρετανική αυτή ενέργεια. Κινήθηκαν κι αυτοί δραστήρια και προέβαλαν το αίτημα για παροχή ανεξαρτησίας με δικό τους ψήφισμα που κατέθεσαν στη Γραμματεία στις 23 Νοεμβρίου, δυο ημέρες πριν από την έναρξη της συζήτησης στην Πολιτική Επιτροπή, ώστε να ανατρέψουν τις εντυπώσεις που δυνατό να προσπαθούσε να δημιουργήσει η Βρετανία.

Στο ελληνικό προσχέδιο ψηφίσματος αναφερόταν:

" Η Γενική Συνέλευση του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών,

Αφού εξέτασε το Κυπριακό πρόβλημα,

Εκφράζουσα την ανησυχία της από τη μη διεξαγωγή διαπραγματεύσεων μεταξύ της Κυβέρνησης του Ηνωμένου Βασιλείου και των Κυπρίων με βάση την απόφαση υπ' αριθμόν 1013 και από την επιδείνωση σε μεγάλο βαθμό της κατάστασης στην Κύπρο η οποία απειλεί την ειρήνη και ασφάλεια στην περιοχή,

Θεωρούσα ότι το πολιτικό καθεστώς και το μέλλον της Κύπρου πρέπει να αφεθεί στους Κυπρίους και ότι ο διαχωρισμός του προβλήματος αυτού από πολιτική, εδαφική ή οποιανδήποτε άλλη διεκδίκηση από άλλη χώρα είναι απαραίτητη για προώθηση λύσης με ειρηνικά μέσα σύμφωνα με τους σκοπούς και τις αρχές του Χάρτου,

1. Καλεί την Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου να βοηθήσει τους Κυπρίους προς εγκαθίδρυση καθεστώτος ανεξαρτησίας ύστερα από περίοδο γνήσιας και δημοκρατικής αυτοκυβέρνησης, το οποίο να εγγυάται την προστασία της τουρκικής μειονότητας καθώς επίσης και τη συμμετοχή της στη διακυβέρνηση της νήσου.

2. Αποφασίζει να ιδρύσει Επιτροπή Μεσολάβησης,

που θα αποτελείται από αντιπροσώπους πέντε χωρών για να εργασθεί και να συνεργασθεί κατάλληλα με όλους τους ενδιαφερόμενους για την εφαρμογή της παρούσης αποφάσης και σε εύθετο χρόνο να υποβάλει έκθεση στη Γενική Συνέλευση.

Την παραμονή της έναρξης της συζήτησης στην Πολιτική Επιτροπή κατέθεσε και η Τουρκία το δικό της ψήφισμα.

Με το ψήφισμα της η Τουρκία ζητούσε συνέχιση των προσπαθειών μεταξύ των τριών αμέσως ενδιαφερόμενων Κυβερνήσεων (Αγγλίας, Ελλάδας και Τουρκίας) προς επίτευξη "φιλικής λύσης" του κυπριακού.

Επίσης με το τουρκικό ψήφισμα καλούνταν οι ενδιαφερόμενοι:

ΠΡΩΤΟ: Να μη ενθαρρύνουν τη βία στην Κύπρο.

ΔΕΥΤΕΡΟ: Να μη καταφεύγουν σε ραδιφωνικές εκπομπές και άλλα μέσα κατά τρόπο που επηρεάζει τις ειρηνικές σχέσεις των δυο κοινοτήτων.

Τα τρία ψηφίσματα ήταν η αρχή μιας σειράς άλλων ψηφισμάτων που θα ακολουθούσαν και από άλλες χώρες μέχρι να βρεθεί συμβιβαστικό που να το υποστηρίξουν όλες οι πλευρές. Ολοι όμως προσπαθούσαν να κερδίσουν τη μάχη των εντυπώσεων από την αρχή.

Η συζήτηση στην Πολιτική Επιτροπή άνοιξε στις 25 Νοεμβρίου ο υπουργός Εξωτερικών της Ελλάδας Ευάγγελος Αβέρωφ που χαρακτήρισε την πρόταση της Αγγλίας για τριμερή ως παγίδα και πρόσθεσε ότι η ειρήνη στην Κύπρο θα επανερχόταν μόνο αν ο λαός δεχόταν ελεύθερα τη λύση που θεωρούσε ο ίδιος ως αποδεκτή.

Είπε στη συνέχεια ο Αβέρωφ:

"Η τριμερής θεωρία όπως έχει επινοηθεί στο Λονδίνο και την Αγκυρα αποτελεί παγίδα. Η Κύπρος είναι η συλληφθείσα λεία. Ο κ. Μακμίλλαν μας προσκαλεί να μοιρασθούμε τη λύση αυτή. Η Ελλάδα και οι Κύπριοι δεν θα αποδεχθούν μια "συγκυριαρχία". Δεν πιστεύουν, ότι παλλασιάζοντας τον αποικισμό επί τρία είναι η καλύτερη μέθοδος εξάλειψής του. Η

παρούσα κατάσταση στην Κύπρο είναι "αλήθεια σοβαρά". Το ζήτημα δεν αφορά πλέον τον Κυπριακό λαό μόνο. Ενέχει άμεση απειλή κατά της ειρήνης και ασφάλειας στην Ανατολική λεκάνη της Μεσογείου. Η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου προχωρεί για να καταστήσει την Κύπρο, η οποία δεν είναι αυτόνομη περιοχή και της οποίας το μέλλον καθορίζεται από τον Χάρτη, δύναμη διαμάχης, αντικείμενο εδαφικών διεκδικήσεων και επεκτατικών φιλοδοξιών, διακινδυνεύουσα έτσι παράνομα να ανατρέψει το καθεστώς, το οποίο εγκαθιδρύθηκε από τις συνθήκες, και να συμβιβάσει τις καταστάσεις από τις οποίες εξαρτάται η σταθερότητα στην ευαίσθητη αυτή περιοχή του κόσμου".

Αναφερόμενος στη δράση της ΕΟΚΑ ή τη βία όπως τη χαρακτήριζε η Βρετανία, ο Ευάγγελος Αβέρωφ την απέδωσε στους πυροβολισμούς των βρετανικών στρατευμάτων εναντίον διαδηλωτών κατά το **1954**, μετά την αποτυχία της συνέλευσης να λάβει απόφαση πάνω στην ουσία του Κυπριακού.

Πρόσθεσε:

"Νεαρά πρόσωπα και παιδιά, περιλαμβάνονταν μεταξύ των θυμάτων. Η τρομοκρατία της ΕΟΚΑ αναφέρεται πολύ συχνά. Η καλή πίστη απαιτεί την υπόμνηση της τρομοκρατίας της διοίκησης. Η βία γεννά βία. Υποστηρίζουμε το δίκαιο και είμαστε εναντίον της βίας.

Αλλά η αντίσταση των Κυπρίων θα παύσει την ημέρα κατά την οποία η συνέλευση θα υιοθετήσει ψήφισμα υπέρ μιας διαπραγματεύσιμης λύσης. Ο Κυπριακός λαός πίστευε ότι η Βρετανική Κυβέρνηση θα αναζητούσε μια τέτοια λύση μέσω διαπραγματεύσεων. Δυστυχώς οι ελπίδες τους υπήρξαν αβάσιμες.

Ενώ η Κυπριακή απελευθερωτική οργάνωση συνέχιζε να τηρεί την εκκεχειρία, την οποία κήρυξε, οι Βρετανικές αρχές συνέχιζαν να εφαρμόζουν την πολιτική της καταπίεσης και της στρατιωτικής δράσης. Ο Κυβερνήτης αντί να επωφεληθεί της

ανάπαυλας, η οποία του παραχωρήθηκε από την εκχειρία, συνέχισε τις στρατιωτικές αστυνομικές επιχειρήσεις. Η εκχειρία, η οποία διήρκεσε για πολλούς μήνες, συνετρίβη τελικά από την Κυβέρνηση του Λονδίνου πριν από μερικές εβδομάδες, όταν η Κυβέρνηση ανέλαβε τη σοβαρή ευθύνη να επιβάλει το σχέδιο Μακμίλλαν-το ούτω καλούμενο επταετές σχέδιο-εναντίον της θέλησης του Κυπριακού λαού, εναντίον της θέλησης της Ελλάδας και εναντίον της παγκόσμιας συνείδησης. Για μια ακόμη φορά η βρετανική Κυβέρνηση εξέλεξε την τροπή της βίας. Οι Κύπριοι εξέλεξαν να συνεχίσουν τον αγώνα. Η ειρήνη θα μπορούσε να επανέλθει στην Κύπρο μόνο όταν ο λαός αποδεχθεί ελεύθερα μια λύση την οποία κρίνει αποδεκτή.

Αυτή τη στιγμή κατά την οποία εμείς εκφωνούμε λόγους στο δικαίωμα της ελευθερίας και της δικαιοσύνης, ο βραχίονας της Βρετανίας χειρίζεται τη δολοφονική μάχαιρα του διαμελισμού- το σχέδιο Μακμίλλαν. Το σχέδιο αυτό, δεν είναι ούτε περισσότερο ούτε οι λιγότερο από το όπλο της διαίρεσης για τη νήσο.

Το να παραταθεί η Βρετανική κυριαρία στην Κύπρο παρά τη θέληση των Κυπρίων, είναι μια επιχείρηση καταδικασμένη εκ των προτέρων από τον ρουιν αυτής της ίδιας της ιστορίας. Αυτή μπορεί να παρατείνει τον αγώνα, αλλά ουδέποτε μπορεί να εξέλθει νικήτρια.

Οι εδαφικές αξιώσεις της τουρκικής Κυβέρνησης δεν είναι μόνο αδικαιολόγητες, εφόσον αυτές στερούνται οποιουδήποτε νομικού ή ηθικού ερείματος, αλλά και επιδεικνύουν μια λυπηρή ανυπαρξία συμμόρφωσης προς το πνεύμα της εποχής, πηγάζουν δε μόνο από κατακτητική πολιτική".

Στη συνέχεια ο Ευάγγελος Αβέρωφ ρώτησε αν η Τουρκία επιθυμούσε την αναβίωση της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας και πρόσθεσε:

" Η Τουρκία επιθυμεί να λάβει τη μισή Κύπρο. Με βάση ποιο δικαίωμα; Η μήπως διότι η Τουρκία υπήρξε η

μόνη χώρα στον κόσμο, η οποία απεκήρυξε κάθε δικαίωμα στην Κύπρο με τη συνθήκη της Λωζάννης, την οποία υπέγραψε; Οι τουρκικές αξιώσεις εκπηγάζουν μόνο από εθνικιστικές φιλοδοξίες. Θέλουν την μισή Κύπρο και όχι ολόκληρη. Ποια όρια μπορούν να τεθούν και σε επεκτατικές φιλοδοξίες, οι οποίες είναι αδικαιολόγητες και προκλητικές; Κάποια μέρα η ιστορία θα καταλογίσει πολύ σοβαρή ευθύνη στην Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου διότι παρενέβαλε την Τουρκία στο Κυπριακό.

Εκείνο το οποίο η Ελλάδα επιθυμούσε πάντοτε ήταν η απελευθέρωση των Κυπρίων από τις αλυσίδες ενός φρικώδους αποικισμού, τις οποίες για τόσο μακρό χρόνο αγωνίζονται να σπάσουν.

Εάν η πολιτική της Ελλάδας ήταν πολιτική προσάρτησης, ουδέποτε αυτή θα βασιζόταν στην αρχή της λαϊκής θέλησης".

Στη συνέχεια ο Αβέρωφ είπε ότι οι Κύπριοι και ο "ευγενής ηγέτης" (Αρχιεπίσκοπος Μακάριος) κηρύχθηκαν υπέρ της ανεξαρτησίας. Αρχικά, είπε, η ιδέα αυτή προτάθηκε όχι από τους Κυπρίους ή από την Ελλάδα, αλλά από τον Κρίσνα Μένον των Ινδιών, ο οποίος "σταθερά υποστήριξε τη θέση αυτή" την οποία οι Κύπριοι έχουν αποδεχθεί τώρα".

Πρόσθεσε:

" Μια ανεξάρτητη Κύπρος, μπορεί να διαδραματίσει αγαθοεργό ρόλο στην ανατολική Μεσόγειο. Είναι φυσικό, ότι πρέπει να διατηρήσει φιλικές και στενές σχέσεις με την Ελλάδα την Τουρκία, τη βρετανική Κοινοπολιτεία, και με τον αραβικό κόσμο. Αντί να είναι ένα οστόύν φιλονικείας θα μπορούσε να γίνει ένας κρίκος κατανόησης και στενής συνεργασίας. Μέσα στη μεγάλη οικογένεια των Ηνωμένων Εθνών οι Κύπριοι- και όταν λέγω Κύπριοι εννοώ τόσο τους Έλληνες, όσο και τους Τούρκους θα κατέχουν τη θέση την οποία αξίζουν. Πιστεύουμε, ότι έφθασε η στιγμή για τη Γενική Συνέλευση να λάβει ... φρονώ, το κυπριακό ζήτημα, δεν μπορεί να επιλυθεί, εκτός εάν μελετηθεί και αυτοαντιμετωπισθεί. Πρέπει

να σταματήσει όπως αποτελεί το μήλο της έριδος μεταξύ ξένων στοιχείων και συμφερόντων. Είναι ουσιώδες, όπως απομονωθεί η Κύπρος και απομακρυνθεί από τους πολιτικούς ανταγωνισμούς, οι οποίοι την περιβάλλουν. Είναι πλέον καιρός, όπως σταματήσει η μεταμφίεση, κάτω από το σχήμα του διαμελισμού, σχεδίων προσάρτησης και ελπίδων προσάρτησης για χρησιμοποίηση μιας μειονότητας **17%** προς τον σκοπό κατάκτησης ενός εδάφους το οποίο ανήκει στον πληθυσμό του. Είναι πλέον καιρός να αφεθεί η Κύπρος στους Κυπρίους. Η Κύπρος πρέπει να παύσει να προσβλέπεται ως λεία. Η Γενική Συνέλευση καλείται να δείξει την οδό κατά τρόπο οριστικό στις προσπάθειες, οι οποίες πρέπει να διασφαλίσουν την επίλυση του προβλήματος αυτού.

Τα Ηνωμένα Έθνη οφείλουν μια συζήτηση προς το γενναίο αυτό μικρό λαό, ο οποίος δεν ζητεί τίποτε περισσότερο από ό,τι οφείλεται σύμφωνα προς τον Καταστατικό Χάρτη, τίποτε περισσότερο από ό,τι παραχωρήθηκε σε άλλους λαούς, σε όλους τους άλλους λαούς στη γη".

Ο βρετανός αντιπρόσωπος Πλοίαρχος Άλλαν Νομπλ προσπάθησε από την αρχή να καταστήσει σαφές ότι η χώρα του με κανένα τρόπο δεν ευνοούσε την ανεξαρτησία που ζητούσε ο Μακάριος τώρα.

Η ανεξαρτησία είναι ευγενής αρχή, είπε, αλλά λόγω των ειδικών επιπλοκών του Κυπριακού "θα ήταν καταστρεπτικό να υιοθετηθεί αυτή τώρα".

Ο Βρετανός αντιπρόσωπος είχε και πολύ βαρειές φράσεις για τη δράση της ΕΟΚΑ τονίζοντας χαρακτηριστικά:

"Το να ισχυρισθεί κάποιος ότι αυτό είναι το ήρωικό έργο των πατριωτών είναι τόσο ψευδές και κυνικό όσο το να πούμε ότι οι γκάγκστερ των πόλεων μας είναι σύγχρονοι Ρόμπιν Χουτ".

Ο Νομπλ προσπαθώντας να προωθήσει τις θέσεις του είπε καθαρά ψέματα. Είπε ότι η Αγγλία "ουδέποτε ευνόησε ως λύση του κυπριακού προβλήματος" το

διαμελισμό και χύνοντας κροκοδείλια δάκρυα είπε ότι αυτός θα επιφέρει μεγάλη δυστυχία σε πολλά πρόσωπα.

Όμως αυτά τα έλεγε ενώπιον των Ηνωμένων Εθνών και οι δηλώσεις του, αν δεν αφορούσαν το παρόν, δέσμευαν τη χώρα του τουλάχιστον για το μέλλον αναφορικά με το διαμελισμό.

Πρόσθεσε:

"Ούτε και τώρα τον ευνοούμεν (το διαμελισμό). Ας αποσαφηνίσουμε όμως ένα πράγμα. Η προκατάληψη της τουρκικής μειονότητας έναντι του διαμελισμού προκαλεί δυσπιστία και έχθρα η οποία υφίσταται μεταξύ δύο κοινοτήτων. αυτή η δυσπιστία και έχθρα προξενήθηκε από τους τρομοκράτες γκάγκστερ της ΕΟΚΑ".

Αναφερόμενος στο ψήφισμα της Βρετανίας και τις επιδιώξεις της είπε ο Ναύαρχος Νόμπλ:

"Ζητούμε την εμπιστοσύνη της Γενικής Συνέλευσης προς το μητρώο μας και τις προθέσεις μας. Σας καλούμε όπως εκφράσετε την καταδίκη σας στη βία εκείνη, την οποία τα Ηνωμένα Έθνη υφίστανται για να χαλιναγωγούν. Η Βρετανία, θα προχωρήσει υπομονετικά και χωρίς προκλήσεις στη βαθμιαία εφαρμογή του σχεδίου της για τη Νήσο. Θα παραμείνουμε έτοιμοι να διαπραγματευθούμε κατά οποιονδήποτε τρόπο, ο οποίος δυνατό να φαινόταν χρησιμότερος.

Δε θα υπάρξει από τη δική μας πλευρά αντίρρηση για την εξέταση σε διάσκεψη εξέτασης όλων των δυνητικών μακροπρόθεσμων λύσεων μια από τις οποίες είναι η ανεξάρτησία φυσικά. Παραμένουμε έτοιμοι να συζητήσουμε την ανεξαρτησία σε μια τέτοια σύσκεψη. Αλλά θα είναι επικίνδυνο για τη Γενική Συνέλευση ειδικά να υιοθετήσει τώρα την ανεξαρτησία, έστω και ως μακροπρόθεσμη προσδοκία. Ούτε και θα βοηθούσε υπό τις παρούσες συνθήκες η εγκαθίδρυση Επιτροπής καλής θέλησης όπως εισηγείται το ελληνικό ψήφισμα. Δεδομένης της παρούσης ελληνικής στάσης, μια επιτροπή θα μπορούσε απλώς να αντιγράψει την εργασία η οποία αναλήφθηκε

ήδη από το Συμβούλιο του ΝΑΤΟ.

Επί πλέον είναι δύσκολο να αποφύγει κάποιος την υποψία ότι η ανεξαρτησία δυνατό στην πραγματικότητα να αποδειχθεί ότι δεν αποτελεί παραχώρηση που συνεπάγεται εγκατάλειψη της ένωσης, αλλά μάλλον κρυφό μέσο προσέγγισης της Ένωσης".

Τελευταίος μίλησε ο υπουργός Εξωτερικών της Τουρκίας Φατίν Ζορλού που ξεκαθάρισε ότι για να δεχθεί ανεξαρτησία αυτή έπρεπε να ήταν ξεχωριστή για την κάθε κοινότητα της Κύπρου.

Είπε επίσης ότι συμφωνούσε με τον Αβέρωφ ότι η πολιτική πλευρά του κυπριακού ήταν η επικρατέστερη και πρόσθεσε:

" Δεν είναι δυνατό η τουρκική κοινότητα της νήσου να υποβληθεί σε μεταχείριση λιγότερο ευνοϊκή από εκείνη, η οποία θα αναγνωρισθεί στην ελληνική κοινότητα. Εάν πρόκειται να εφαρμοσθεί η αρχή της αυτοδιάθεσης, αυτή πρέπει να εφαρμοσθεί και στις δυο κοινότητες".

Στη συνέχεια ο Ζορλού αναφέρθηκε στη συνθήκη της Λωζάννης, την οποία είπε, η Τουρκία πάντοτε σέβεται και στη Δωδεκάνησο, την οποία η Ελλάδα κατέλαβε, όπως είπε, παρά τις τουρκικές αντιδράσεις.

"Τι είναι η ελληνική αξίωση στην Κύπρο, αν δεν είναι η τελευταία φάση της κίνησης για να περικυκλωθεί η Τουρκία;" ρώτησε ο Τούρκος υπουργός Εξωτερικών.,

Ο Ζορλού είχε όμως καλά λόγια για το σχέδιο των Αγγλων στο στάδιο αυτό:

"Η Τουρκία αναγνωρίζει, ότι τούτο, έχει το πλεονέκτημα ότι τουλάχιστον προπαρασκευάζει το έδαφος για ειρηνική συνεργασία μεταξύ των δυο κοινοτήτων και των τριών Κυβερνήσεων, οι οποίες ενδιαφέρονται. Αποφασίσαμε και οι Τούρκοι Κύπριοι αποφάσισαν, όπως δώσουμε στα ενδιάμεσα αυτά μέτρα μια καλή ευκαιρία συνεργαζόμενοι στα μέτρα αυτά με καλή πίστη στην εφαρμογή σε ότι αφορά την Τουρκία και τους Τούρκους Κυπρίους".

Στη συνέχεια ο Ζορλού παρέθεσε δηλώσεις πολιτικών που ειχαν ταχθεί υπέρ της αυτοδιάθεσης

για να αποδείξει όπως είπε ότι το αίτημα για την Ανεξαρτησία αποτελούσε τέχνασμα της ελληνικής πλευράς.

Οι πρώτες ομιλίες ενώπιον της Πολιτικής Επιτροπής έδειξαν ότι υπήρχε ακόμα πολύ δρόμος μέχρι το τέλος και μάλιστα δύσκολος.